Inhoud

A'DAM 9

ZÜR 55

SHANG 107

SJØ 197

ØY 293

1

Om zijn houding iets natuurlijks te geven liep hij vlot de stenen trap van de Club op. Boven aangekomen stuitte hij op een vrouw achter een tafeltje waarop een gastenboek lag opengeslagen. Hij scande de onderste namen. 'Dupont' las hij. Hij nam de balpen en zette zijn luchtige, onleesbare krabbel. Een naam is alles, dacht Adam. Zijn handtekening, waarop hij als puber lang had geoefend, stelde een drietal aanrollende golfjes voor met een v'tje erboven; niemand zou in dat zeezicht met meeuw de naam Adam Landau herkennen. Zijn grootvader Josef Landau was voor de oorlog rechter in Wenen geweest, daar ontleende Adam ruggengraat aan, maar hij had de man niet gekend, zijn karakter was niet door hem beproefd, dus was het de vraag hoe sterk die rug van Adam wel was.

– Ik ben de introducee van Dupont, zei hij. Of hij bloosde was niet te zien, hij had een wijnvlek op zijn linkerwang. Hij keek de antieke zaal met het glimmende parket in, alsof hij die Dupont daar zocht.

Doelgericht maar in een onopvallend tempo stak Adam de conversatiezaal van de statige Club over. Hij merkte het verraderlijk gladde parket wel op, maar op zijn spekzolen bleef hij overeind, hij bestelde een mineraalwater aan de bar en nam de tijd om het clubgezelschap te observeren.

Vroeger had hij in de klas gezeten met ene Hoki Dupont, telg uit het luxe aanstekersgeslacht. Hoki stak ieders sigaret of joint aan met zijn gouden aansteker en een arrogante uitdrukking op zijn smoel, wat je noemt een etter. 'Weet je wat een bloedwang is? Een lelijkerd die nooit van zijn leven een lekker wijf krijgt. Een bloedwang ben je. Een wandelende aambei.' Tot op een mooie, zonnige dag, toen Adam hem na het laatste uur plotseling achter de fietsenhokken had getrokken en hem een gebroken neus en een blauw oog had bezorgd.

Hij stond met zijn glas mineraalwater op het ruime clubbalkon met uitzicht op de Dam. Naar het monument had hij nooit goed gekeken. Als gedenkteken hoorde het eerder thuis in een Franse provincieplaats dan in het hart van een anarchistische stad als Amsterdam. Wiens natte droom was dit geweest?

De Koninklijke Industrieele Groote Club was een businessclub 'met een gezonde aanwas van jonge leden', Adam had hun website bestudeerd. Bestuurders van allerlei bedrijven zagen elkaar graag tijdens happy hour op dit soort locaties met standing, voor de bonding, om hun posities zeker te stellen. Alles wat de goden op de Olympus vergund is, mogen zij ook. Liggend op sofa's verveeld van druiventrossen genieten en spelletjes spelen op declareerbare kosten, kruipolie in het rond spuitend, aan flûtes nippend, fantaserend over een volgend orgasme.

Er kwamen drie luidruchtige mannen naast hem staan, meer jongens vond hij. Hij droeg weliswaar een nette broek met een colbertje, maar hún pakken zagen eruit alsof ze te heet gewassen waren, hun blote voeten staken in donkerblauwe puntschoenen. Makelaars vermoedde hij. Hij droeg

Clarks, de aloude bordeelsluipers. Steeds als het verkeer op het Rokin optrok in de richting van het Centraal Station, werd het gesprek van de mannen overstemd, alleen hun lachen klonk erbovenuit. Een van de jongens presenteerde hem een cigarillo uit een doosje. Hij kreeg vuur.

In de wereld altijd je eigen weg zoeken, dat was wat zijn ouders hem hadden geleerd, mensen die je nodig kunt hebben in de ogen kijken, hun naam helder uitspreken, het gezicht onthouden. Iemand vaak (maar niet té vaak) bij zijn voornaam noemen, dat wekt vertrouwen en streelt de ijdelheid, ze zullen je niet gauw vergeten. Aan de vader van een vriendje vroeg hij of bankier later iets voor hem zou kunnen zijn. 'Ja, Adam, jij kan bijvoorbeeld heel goed rekenen,' (wat waar was) 'maar een goede naam brengt je toch razendsnel op plekken die je anders alleen met grote moeite zou bereiken. Jouw naam klinkt niet alleen goed, je vader is ook een belangrijk zakenman.' Het was voor het eerst dat hij met de ogen van een ander naar zijn eigen familie keek. De vader die hem die raad gaf was dezelfde die hem 'het racepaard met de lange manen' noemde. Zijn haar hing in die tijd net boven zijn schouders. Door die typering – nomen est tenslotte omen – leek die man verborgen talenten in Adam te zien. Dat blijft je altijd bij, zo'n opmerking uit je jeugd, dacht hij, het zet je leven op een spoor.

De duiven scharrelden bij het Paleis op de Dam voor de sokkel van een goudgeschilderd levend standbeeld. Kleuter Adam had op die plek op zondagmorgen de poppenkast met Jan Klaassen en Katrijn nog gezien. Daarna kocht zijn vader een puntzak zonnebloempitten en gingen ze de duiven voeren, de pitjes vielen in de voegen tussen de kinderkopjes. Opwindender was het om de duiven te plagen en te proberen ze

op hun staart te trappen en te laten opstijgen. De almacht om een levend ding op te jagen gaf een kind voldoening.

Toeristen schrokken als het gouden standbeeld plots naar voren knikte en in die positie weer bevroor. Adam keek geamuseerd naar die flauwigheid in de verte en nam een slok van zijn Vichy, lekker zoutig, en hij trok zelfverzekerd aan het sigaartje. Hij moest hier een bestuursvoorzitter te spreken krijgen die wat betekende in de wereld van de Goede Doelen.

Hoeveel zou zo'n levend standbeeld nou per dag verdienen, vroeg hij zich af, en om zich te ontspannen maakte hij een paar berekeningen in zijn hoofd.

– Niet omdraaien, fluisterde een stem achter hem in zijn oor, ik weet waar jij mee bezig bent. Jij moet je leven omgooien.

Hij keek om maar zag niemand. En in die beweging, terwijl hij zijn hoofd weer terugdraaide, spatte met een snoeiharde knal de pyloon van het monument op de Dam uiteen. Een fontein van brokken spoot omhoog. De explosie echode tegen de omliggende gebouwen, de Bijenkorf, het Koninklijk Paleis, hotel Krasnapolsky. De luchtdrukverplaatsing was zo immens dat Adams oren dichtklapten en hijzelf tegen de balkonmuur werd gedrukt. De brokstukken leken in stilte en met een vertraagde beweging in een zonnekrans uiteen te zweven. Hij keek er met domme, open mond naar. Nog vreemder was het dat hij die op hem af vliegende betonbrokken kon ontwijken door naar links of rechts te hellen, alsof hij de held was in een computergame. Toen hij naar rechts boog, zag hij uit zijn ooghoek dat de makelaarsjongens ineengedoken dekking hadden gezocht onder de balustrade, terwijl ze, de handpalmen boven hun hoofd, het naderende

onheil trachtten af te wenden. De brokstukken die Adam op zo wonderlijke wijze kon ontwijken, vlogen langs hem heen de Club binnen en belandden daar tegen de slapen en de achterhoofden van de leden die niet beseften dat er een aanslag op de westerse vrijheid had plaatsgevonden.

Onverwacht hard keerde het geluid in Adams oren terug, met het gegil van omstanders. In de Club was het stilgevallen. Adam zag een paar mensen tegen de muren aan geplakt, bij anderen die op het parket zaten, liepen straaltjes bloed uit hun hoofd. Aan zijn voeten lag een vrouw in mantelpak met een bloedend been.

– Iemand een dokter hier? riep een stem vanaf de andere kant van de zaal. Er vormden zich groepjes rondom de gewonden. Adam was rustig. Geen bonzen van zijn hart, geen paniek, al zijn functies vertraagden juist, waardoor hij de situatie kon overzien. Als een soldaat in zijn tank. Hij kende die ontkoppeling van zichzelf. De reactie kwam meestal na enkele uren of bleef helemaal uit, alsof het niet was gebeurd. Hijzelf mankeerde niets, alleen zijn handen en zijn kleren zagen grijs van het puinstof.

– Ik heb EHBO, zei Adam ter geruststelling en hij knielde bij de vrouw in het mantelpak. Het bloed gutste in schokjes uit een snee in haar dijbeen, ze was waarschijnlijk door rondvliegend glas geraakt. De vrouw bleek bewusteloos. Toen hij negentien was had hij als strandwacht in Frankrijk een cursus reanimatie en EHBO moeten volgen. Hij had het diploma ook willen halen omdat hij een reis naar het Verre Oosten ging maken en naar afgelegen plekken zou trekken. Met dat diploma op zak kon hij zichzelf in ieder geval van de meest acute gevaren redden. Ook verkreeg hij er wellicht een bevoorrechte status mee bij mensen in een bergdorp. Op zo'n

plek heb je niets aan een naam. Je moet een daad, liefst een wonder verrichten om je onmisbaar te maken en zo je positie veiligstellen.

Voor hij het wist had hij de rok van de vrouw opgeschort. Rond de zestig, gedistingeerd, maar één gelakte pump. Adam realiseerde het zich niet altijd, maar hij kon vaak in een seconde de details van een situatie inschatten. De vrouw droeg een panty met een zilverglans. Hij zag een frivool rood slipje door het waas schemeren. Het bloed uit haar dijbeen sijpelde door die panty heen naar het rood van haar slip. Hij graaide in de zak van zijn colbert waar hij wat losse munten bewaarde om obers een fooi te kunnen geven of een straatmuzikant een eurootje toe te werpen. Mensen die een talent hadden, hoe klein ook, en daarmee op straat gingen staan, ontroerden hem altijd. Hij vond een twee-euromunt en klemde hem tussen zijn lippen.

– Het is Paula. Is alles onder controle? vroeg een man wiens haar en das nog helemaal recht zaten. De naam Paula golfde door de zaal.

– Er is een slagader geraakt, ik ga een drukverband aanleggen. Gaat u een mes of een lepel zoeken.

Adam sprak wat onverstaanbaar met de munt in zijn mond. Hij posteerde zich tussen de benen van de vrouw en stroopte haar panty naar beneden, waarbij hij niet kon voorkomen dat ook haar slip meekwam en hij midden in haar schaamstreek keek, een vrijwel kale venusheuvel met verticaal een uitwaaierend snorretje. Zijn blik bleef daar even hangen, toen schoof hij op zijn knieën achteruit en trok met een ruk haar panty uit, haalde hem onder haar dijbeen door, knoopte hem om het been, veegde het bloed van haar vel om de kloppende snee terug te vinden. Hij nam de twee-euromunt uit zijn

mond en drukte die op de wond.

– Lepel! Hier!

De vent die hij eropuit had gestuurd, kwam aangegleden met een ober die een hele bestekbak droeg.

– Een kleine soeplepel!

Adam snoerde de panty aan terwijl hij de munt op de wond bleef drukken.

– Vinger op de knoop!

Onder druk kon hij heel autoritair zijn, zo kreeg zijn eigen paniek geen kans.

– Wat?

– Doe wat ik zeg, man, je hele gewicht op de knoop, voel de munt eronder, houd hem erop, druk de wond dicht met al je kracht. Adam pakte de lepel, schoof de steel in de knoop en gaf er een paar keer een draai aan.

– Waar blijft de ambulance? Hij sjorde de knoop vast zodat de ader dichtgedrukt bleef.

De venusheuvel van de vrouw staarde hem nog steeds aan. Hij trok haar rok naar beneden. Op dat moment kwam ze bij, alsof ze had gemerkt dat hij naar haar kruis keek. Met de lipstick nog perfect op haar lippen vormde ze een glimlach, een schittering van dankbaarheid in haar ogen.

– Ik ga kijken of ik nog meer mensen kan helpen, zei Adam. Ze maakte een gebaar met haar hand dat ze het wel begreep, die hand viel slap tegen zijn gulp, waar zij zijn zwelling moest hebben vermoed. Hij instrueerde de ober om hard op de munt te blijven drukken tot het ambulancepersoneel kwam. Eindelijk kon hij om zich heen kijken. De puinhoop binnen viel mee. Adam fatsoeneerde zijn hemd in zijn broek. Slachtoffers die op de grond en de banken lagen werden bijgestaan door andere clubleden, wonden werden gedept, kelners hol-

den heen en weer met schone tafellakens, rollen keukenpapier en damasten servetten die fungeerden als noodverband. Sirenes van politie, ambulance en brandweer drongen nu luid tot de statige zaal door.

Wie hij hier had willen tegenkomen was Van Erdingen, Sicco Talens van Erdingen, voorzitter van de raad van bestuur van het fonds Vluchteling In Nood. Adam had alleen een foto van de man op internet gezien.

In het rond spiedend liep hij naar het balkon, de eersteklas plek waar de leden elkaar verdrongen om in ontzetting naar de ravage op de Dam te kijken. Het plein lag bezaaid met gewonden. Loeiende sirenes klonken van alle kanten. Niemand boven maakte aanstalten om de gewonden beneden te helpen.

Adam ging terug naar binnen en dacht hem ineens aan de andere kant van de zaal te zien zitten, Talens van Erdingen. Eén been gestrekt, het andere opgetrokken. Adams oog viel op de rode zool van zijn schoenen, van het merk Louboutin, zeven- à achthonderd euro wist hij, niet lang geleden had hij er zelf ook een paar overwogen. Een rood riviertje liep uit Van Erdingens neusgat, met de al flink bebloede punt van zijn overhemd probeerde hij het te stelpen.

– Zal ik even? Adam knielde bij hem neer. De man keek op, verdwaasd alsof hij dronken was. Adam zette zijn duim en wijsvinger op de brug van Van Erdingens neus en kneep.

– Ik ben gediplomeerd, zei Adam, nou ja, ik heb EHBO.

– Godzijdank, mannen als u hebben we nodig.

– U bent toch Talens van Erdingen? Ik herken u.

Altijd en overal de ijdelheid kietelen, goed zo, Adam.

Van Erdingen spuugde iets uit.

– Ik denk dat ik een stuk steen tegen m'n neus of mijn voorhoofd heb gekregen.

– Puin van het monument, zei Adam.

– Is het monumént ontploft? Wat is er gebeurd?

– Het is een bende op de Dam, een aanslag misschien, overal gewonden, wie weet doden, zei Adam.

– Moeten we niet gaan helpen?

– Nog niet, eerst uw bloeding stoppen.

– Wie bent u? Ik heb u hier nog nooit gezien, zei van Erdingen.

Adam noemde zijn naam.

– Ik wilde vandaag eens kennismaken met de Club en kijken of het wat voor míj was, maar dat het zo moest...

– Man, wat een ramp, zei van Erdingen en maakte aanstalten.

– Stil blijven zitten, alstublieft. Nog een paar minuten.

Hem rustig maken, aan de praat houden.

– Maar die mensen buiten dan?

– De brandweer en de ambulance zijn gearriveerd. Ze zijn bezig, zei Adam.

Talens van Erdingen was ook ambassadeur van Giro 333, een overkoepelende instantie van goededoelenorganisaties, wist Adam.

– Ik wilde u al eens ontmoeten.

Adam verstevigde zijn greep op de brug, zijn vingers gleden telkens weg, het bloed maakte de neus vet.

– Ik heb financiën en IT gedaan bij onder meer de Wijkloterij, de Postcode Loterij, daarvoor bij Red Een Dier en bij Stop Hersentumor Nu, somde Adam op.

Hij bekeek de kale kruin van Van Erdingen en zag daar een snee waar een straaltje uit druppelde.

– Financiën? Lander zei je?

– Landau.